

Sygn. akt

III AUa 1405/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **27 marca 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocyłowska
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera (spr.) SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **27 marca 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **S. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **26 września 2013 r.** sygn. akt **IV U 378/13**

I. **o d d a l a apelację.**

II. **z a s ą d z a od wnioskodawcy S. J. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. kwotę 120 zł (słownie: sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt III AUa 1405/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 lutego 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.,

w oparciu o przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił wnioskodawcy S. J. prawa do emerytury w uzasadnieniu wskazując, iż nie wykazał co najmniej piętnastoletniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy podał, że okresy zatrudnienia wnioskodawcy w Wytwórni (...) od 1 października 1976 r. do 20 grudnia 1990 r. i od 1 stycznia 1991 r. do 31 października 1993 r. na stanowisku planisty, nie były okresami pracy w szczególnych warunkach.

Skarżąc powyższą decyzję odwołaniem, wnioskodawca podniósł, że kwestionowany przez organ rentowy okres winien zostać uwzględniony jako okres pracy w szczególnych warunkach, gdyż za ten okres przedłożył on w organie rentowy świadectwo pracy w szczególnych warunkach wystawione przez Wytwórnię (...) S. A., w którym pracodawca zakwalifikował wykonywaną wówczas przez niego pracę jako wymienioną w Wykazie A, dział XIV, poz. 24 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj. jako kontrolę międzyoperacyjną kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Zaznaczył, że w okresach tych zajmował stanowisko planisty, a do jego obowiązków należało prowadzenie odcinka produkcji na którym dokonywano spawania wszystkich podzespołów podwozi lotniczych, kabin samolotu, ram silników i kratownic samolotu, oraz naziemnego osprzętu lotniczego. Podkreślił, że praca na tym stanowisku polegała na kontroli, organizowaniu pracy i dozoru nad pracownikami, którzy wykonywali pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a to spawaczy i ich pomocników, praserów, ślusarzy i nitowaczy. W konkluzji wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury od 28 stycznia 2013 r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na wniesione odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z 26 września 2013 r. Sąd Okręgowy w Krośnie oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca S. J. (ur. (...)) wnioskiem z 21 stycznia 2013 r. wystąpił o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury, w załączeniu przedkładając świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 31 maja 2009 r. wystawione przez Wytwórnię (...) S.A. w K.. U wymienionego pracodawcy, wnioskodawca rozpoczął pracę 27 kwietnia 1974r. na stanowisku frezera – stażysty. Następnie objął stanowisko frezera, od 1 czerwca 1976 r. został samodzielnym planistą w grupie zatrudnienia inżynieryjno – technicznej, a dalej planistą.

W oparciu o akta osobowe wnioskodawcy, a także jego zeznania, jak i zeznania świadków oraz opinię biegłego do spraw bhp, Sąd ustalił, że zasadniczym zadaniem wnioskodawcy było organizowanie i koordynowanie pracy na wydziale W-2, a także innych wydziałach kooperujących z wydziałem W-2. Na wydziale pracę poszczególnych brygad bezpośrednio nadzorowali brygadziści, ich pracę nadzorował z kolei mistrz. Praca wnioskodawcy polegała na koordynacji cyklu technologicznego, w szczególności zapewnieniu wykonania planu produkcji. Jego głównym zadaniem było sprawdzanie, czy spływająca ilość wyrobów przekazywana na następne stanowisko wytwórcze jest właściwa i reagowanie na zakłócenia w tym zakresie w odpowiednim czasie. S. J. nie posiadał uprawnień do kontroli jakości produkcji, jak też do sprawowania nad nią dozoru techniczno – inżynieryjnego. Za jakość produkcji w pierwszej kolejności odpowiadał mistrz, a następnie kontroler jakości i kontrola wojskowa lub cywilna w zależności od rodzaju produkcji. Jedynymi pracownikami nad którymi wnioskodawca sprawował bezpośrednie zwierzchnictwo byli rozdzielcy – praktycznie kierowcy wózków rozwożący detale. W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że S. J. w okresie zatrudnienia na stanowisku planisty w Wytwórni (...) S.A. w K. nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, wobec czego wniesione przez niego odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ §1 kpc oddalił.

Skarżąc powyższy wyrok apelacją wnioskodawca zarzucił:

- sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez błędne ustalenie, że pracując na stanowisku planisty w spornym okresie nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach,
- naruszenie art. 233 kpc przez błędną ocenę materiału dowodowego, brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynienie przez Sąd ustaleń z uwzględnieniem opinii powołanego w sprawie biegłego,
- naruszenie art. 184 ustawy emerytalno – rentowej oraz § 2 i § 4 pkt. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, a także naruszenie pkt. 24, działu XIV, Wykazu A wskazanego rozporządzenia.

W uzasadnieniu apelujący dowodząc słuszności swego roszczenia, podkreślił, że wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego, postępowanie dowodowe wykazało, że w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach bezpośrednio przy stanowiskach pracy pracowników pracujących w takich warunkach, a sprawowany przez niego nadzór był nadzorem bezpośrednim w szczególnych warunkach. Zaznaczył, że za świadczoną wówczas pracę otrzymywał dodatek pieniężny z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Zarzucił, że w uzasadnieniu Sądu Okręgowego zabrakło oceny złożonego przez niego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a dalej odnosząc się do opinii biegłego – podtrzymując stawiane tej opinii uprzednio zarzuty, podniósł, że rolą biegłego nie jest dokonywanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Charakteryzując swoją pracę w spornym okresie stwierdził, że możliwym jest przyjęcie, że wykonywał wówczas pracę koordynatora cyklu technologicznego, do którego podstawowych obowiązków należało sprawowanie bezpośredniej kontroli produkcji tj. pracy pracowników wykonujących czynności w jej toku. Wywiódł, że sprawowany nadzór wykonywany był wspólnie, a nie za pośrednictwem brygadzystów i majstrów. Nadto podkreślił, że Sąd w swych ustaleniach pominął okoliczność, iż zajmowane przez odwołującego stanowisko miało charakter samodzielny i mieściło się w pionie dozoru inżynieryjno – technicznego. W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie, że 28 stycznia 2013 r. przysługuje mu prawo do dochodzonej emerytury oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje :

Apelacja wnioskodawcy S. J. jest nieuzasadniona i dlatego podlega oddaleniu.

W ocenie tutejszego Sądu orzekającego, zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z 26 września 2013 r. zawiera bowiem trafne

i odpowiadające prawu rozstrzygnięcie.

W niniejszej sprawie wnioskodawca S. J. (ur. (...)) dochodził ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku, o której mowa w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przypomnieć należy, że prawo do oznaczonej emerytury przysługuje ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. po osiągnięciu przez nich wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 oznaczonej ustawy emerytalno – rentowej - a to, wieku 55 lat dla kobiet oraz 60 lat dla mężczyzn - o ile przed 1 stycznia 1999 r. spełnili przesłanki stażowe – a to wykazali łączny staż ubezpieczenia wynoszącym odpowiednio dla mężczyzn co najmniej 25 lat, a dla kobiet 20 lat, w tym co najmniej piętnastoletni staż pracy w warunkach szczególnych (wykonywanej stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku), oraz którzy nie przystąpili do OFE, ewentualnie złożyli wnioski o przekazanie zgromadzonych na rachunku tego Funduszu środków na dochody budżetu państwa.

W tym miejscu należy zauważyć, iż prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stanowi odstępstwo od ogólnej reguły, stąd obowiązek udowodnienia wszystkich warunków nabycia prawa spoczywa na ubezpieczonym, zaś

wszelkie wątpliwości, które pojawią się w toku postępowania dowodowego oznaczają nieudowodnienie spełnienia warunków uzyskania prawa do tego świadczenia.

W rozpoznawanej sprawie nie kwestionowano faktu, że wnioskodawca S. J. do 31 grudnia 1998 r. wykazał ogólny staż ubezpieczenia przenoszący 25 lat, a dalej, że nie przystąpił do OFE. Spornym natomiast pozostawało, czy przed oznaczoną datą legitymował się wymaganym przepisami prawa okresem pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności, czy pracę taką wykonywał będąc zatrudnionym na stanowisku planisty w Wytwórni (...) w K. od 1 października 1976r. do 31 października 1993r., z wyłączeniem okresu przebywania na urlopie bezpłatnym od 21 grudnia 1990 r. do 31 grudnia 1990 r.

Sąd Okręgowy w Krośnie czyniąc ustalenia w powyższym zakresie przyjął, iż w spornym okresie zatrudnienia wnioskodawca nie wykonywał pracy wymienionej w dziale XIV poz. 24 Wykazu A stanowiącego załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Nie wykonywał on bowiem kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz nie sprawował dozoru inżynieryjno - technicznego, a jedynie był organizatorem i koordynatorem pracy odpowiedzialnym za terminowe i ilościowe wyprodukowanie detali na wydziałach, gdzie jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie.

Tutejszy Sąd Apelacyjny podziela powyższe istotne w sprawie ustalenie Sądu pierwszej instancji, a dalej przyjętą przez ten Sąd ocenę prawną sprawy. Zebrany w sprawie materiał dowodzonej przez wnioskodawcę okoliczności nie potwierdził. W sposób jednoznaczny wynika z niego natomiast, że w spornym okresie wnioskodawca nie sprawował czynności kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji, czy też czynności dozoru inżynieryjno – technicznego, o jakim mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Przypomnieć należy, że do jego obowiązków jako planisty należało – co sam zeznał – koordynowanie procesu produkcji na wydziale W- 2 i innych kooperujących wydziałach. Choć - co podnosi w apelacji wnioskodawca - jego stanowisko w strukturze organizacyjnej zakładu mieściło się w pionie dozoru inżynieryjno – technicznego, to stwierdzić należy, że samo umiejscowienie stanowiska w strukturze organizacyjnej zakładu nie przesądza jeszcze o charakterze wykonywanej pracy. Nadmienić należy, że zeznania świadków jednoznacznie wskazują, że wnioskodawca w koordynowanym przez niego wydziale nie sprawował bezpośredniego nadzoru nad pracownikami wykonującymi prace kwalifikowane jako praca w szczególnych warunkach. Bezpośrednio podlegali mu bowiem jedynie rozdzielnicy, których praca nie jest wymieniona w wykazie obejmującym prace w szczególnych warunkach. Świadczenie potwierdziło funkcjonowanie w zakładzie zatrudniającym wnioskodawcę w spornym okresie szczeblowego nadzoru, który bezpośrednio sprawowany był przez brygadzystów i majstrów. Już ta okoliczność przesądza, że w odniesieniu do wnioskodawcy brak jest podstaw do przyjęcia, że podejmowane przez niego czynności miały charakter bezpośredniego nadzoru nad pracownikami zatrudnionym w szczególnych warunkach. W tym zakresie dodać należy, że podnoszone w apelacji twierdzenia, że apelujący nadzorował pracowników wspólnie z brygadzystami i majstrami, nie znajduje odzwierciedlenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Słuchani świadkowie okoliczności tej nie potwierdzili. Wręcz przeciwnie z zeznań świadka B. P. wynika, że polecenia pracownikom wydawali ich bezpośredni przełożeni - brygadziści.

Z materiału dowodowego wynika również, że wnioskodawca w spornym okresie nie sprawował kontroli jakości produkcji, jak sam zeznał, nie posiadał bowiem uprawnień kontrolera, a kontrolę taką w zakładzie w pierwszej kolejności sprawował mistrz, a dalej kontroler jakości. Nie można również uznać, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, że w spornym okresie wnioskodawca wykonywał nadzór inżynieryjno – techniczny, sam bowiem okoliczności tej, w swych zeznaniach zaprzeczył, wskazując jedynie, że jego praca polegała na organizowaniu i koordynowaniu pracy na wydziale. Prawdłowo zatem Sądem I instancji przyjął, że wnioskodawca nie dowiódł, aby stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę polegającą na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz aby sprawował dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (Wykaz A, dział XIV, poz. 24). Podkreślić w tym miejscu należy, że warunkiem zaliczenia pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do stażu zatrudnienia wymaganego do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym jest wykonywanie konkretnego zatrudnienia przy pracach nomenklaturowo wymienionych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Oznacza to, że nie każdy pracownik, który sprawuje jakiegokolwiek prace na wydziałach (oddziałach), na których

jako podstawowe wykonywane są prace szczególne wymienione w wykazie do tego rozporządzenia, był zatrudniony w szczególnych warunkach pracy w rozumieniu tego aktu prawnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2013 r. I UK 564/12). Nie jest zatem wystarczające dla zaliczenia danego okresu pracy do stażu zatrudnienia wymaganego do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym jedynie przebywanie w spornym okresie w szkodliwym dla zdrowia środowisku pracy, co wywodzi w treści apelacji wnioskodawca. Zauważyć w tym miejscu również należy, że okoliczności tej nie dowodzi również uzyskiwanie wypłacanego przez pracodawcę dodatku pieniężnego za pracę w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2013 r. II UK 370/12), a nawet treść świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Co do tego ostatniego w uzupełnieniu wywodów Sądu pierwszej instancji wskazać należy, że dokument taki, nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 kpc, lecz dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 kpc. Nie korzysta zatem z domniemania prawdziwości, i nie ma do niego zastosowania procedura opisana w art. 252 kpc. Świadectwo pracy – w tym świadectwo pracy w szczególnych warunkach, podlega – jako dokument prywatny, kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów jak i prawidłowości wskazanej w nim podstawy prawnej. Nie jest to dokument abstrakcyjny, w związku z czym winien znajdować oparcie w posiadanej przez zakład pracy dokumentacji, a w przypadku jej braku w innych dowodach. Skoro zaś w rozpoznawanej sprawie treść wskazywanego przez wnioskodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 31 maja 2009 r. nie znalazła odzwierciedlenia w wynikach przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego, należało odmówić mu waloru wiarygodnego dowodu. Odnosząc się w dalszej kolejności do kwestionowanego przez apelującego dowodu z opinii powołanego w sprawie biegłego, to zgodzić się należy z twierdzeniami skarżącego, iż nie jest rolą biegłego rozstrzyganie zagadnień prawnych, jak i ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Jeżeli biegły, z przekroczeniem granic swoich kompetencji - obok wypowiedzi w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych - zamieści w opinii także sugestie co do wymienionych okoliczności, sąd powinien je pominąć, co zważywszy na treść sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego, winno mieć miejsce. Podkreślić jednak należy, że te okoliczności nie dyskwalifikują jednak całości opinii biegłego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2011 r. sygn. III UK 3/11). Stąd też zaprezentowana przez Sąd pierwszej instancji ocena tego dowodu, przy zastrzeżeniach wskazanych powyżej, jest ostatecznie oceną nie naruszającą art. 233 §1 kpc.

Podzielając zatem zarówno dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną sprawy, sprowadzającą się do stwierdzenia, że S. J. nie wykazał co najmniej piętnastoletniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, warunkującego nabycie prawa do emerytury określonej w

art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniesioną apelację należało oddalić, a to na podstawie art. 385 kpc.